

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Deáka a sudkýň JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Viery Petríkovej, v právnej veci žalobkyne **A.**, so sídlom v Ž., IČO: X, zastúpenej JUDr. M. B., advokátom so sídlom v Ž., proti žalovanému **M. C.**, bývajúcemu v M., zastúpenému JUDr. Š. S., advokátom so sídlom v Ž., **o zaplatenie 861,91 € s príslušenstvom**, vo veci žaloby žalovaného na **zrušenie rozhodcovského rozsudku**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14C 6/2009, o dovolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. mája 2011 sp. zn. 8Co 24/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne A. **z a m i e t a .**

Dovolanie žalovaného M. C. **o d m i e t a .**

Žalobkyňa A. je povinná zaplatiť žalovanému M. C. v lehote 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 74,61 € za právne zastúpenie k rukám alebo na účet JUDr. Š. S., advokáta so sídlom v Ž.

Odôvodnenie

Rozhodcovským rozsudkom č. k. RK 20/2008, vydaným rozhodcom JUDr. M. H. 7. novembra 2008, bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 25 966 Sk a úrok z omeškania vo výške 8,5% ročne počítaný zo sumy 25 966 Sk od 29. septembra 2008 do zaplattenia. Žalovanému bola tiež uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v celkovej výške 12 313 Sk, t.j. za poplatok za rozhodcovské konanie vo výške 1 849,30 Sk, odmenu rozhodcovského súdu a jeho hotové výdavky vo výške 4 251,90 Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 6 211,80 Sk, a to všetko do 7 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku. Svoju právomoc rozhodcovský súd odôvodnil rozhodcovskou doložkou, ktorú účastníci prijali v pracovnej zmluve z 1. apríla 2007 v bode 21. Priznanú sumu 25 966 Sk odôvodnil ako náhradu škody, ktorú žalovaný spôsobil žalobkyni, aplikujúc § 179, § 186 ods. 1, 3 a § 191 ods. 1 Zákonníka práce. Žalovaný podal žalobu o zrušenie tohto rozhodcovského rozsudku na Okresný súd Žilina 15. januára 2009; zrušenia napadnutého rozhodcovského rozsudku sa domáhal z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. a/ a g/ zák. č. 244/2002 Z. z.

Okresný súd Žilina (súd prvého stupňa) rozsudkom z 28. októbra 2010 č. k. 14C 6/2009-79 zrušil rozhodcovský rozsudok č. k. RK 20/2008, vydaný 7. novembra 2008 rozhodcom JUDr. M. H., ďalej vyslovil, že o návrhu v rozsahu uvedenom v žalobe podanej v rozhodcovskom konaní rozhodne súd. Žalobkyni A. uložil povinnosť nahradiť žalovanému M. C. trovy konania vo výške 290,38 € na účet jeho právneho zástupcu. Podľa súdu v tomto prípade bol daný nedostatok právomoci rozhodcu rozhodnúť spor v rozhodcovskom konaní, jednalo sa totiž o nárok zamestnávateľa na náhradu škody proti zamestnancovi, ktorý je upravený v § 177 a nasl. Zákonníka práce, pričom podľa kogentného ustanovenia § 14 Zákonníka práce spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovno-právnych vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy. Rozhodcovskú doložku, resp. celú rozhodcovskú zmluvu uvedenú v bode 21 pracovnej zmluvy z 1. apríla 2007 považoval za neplatnú s poukazom na § 37 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že spomenuté ustanovenie (bod) tvorí len predtlač pripravenú zamestnávateľom a prezentuje jeho vôľu, znemožňuje prejav nesúhlasu zamestnanca s touto doložkou o právomoci rozhodcu a pokiaľ chce zamestnanec uzatvoriť pracovnú zmluvu, musí prijať aj všetky ostatné doložky a ustanovenia zmluvy, teda že takéto prijatie doložky bez umožnenia voľby pri uzatváraní právneho úkonu nereprezentuje vôľu zamestnanca, ktorý nemá možnosť ovplyvniť obsah zmluvy a nemožno preto hovoriť o dohode účastníkov. Okrem toho za samostatný dôvod pre

zrušenie rozhodcovského rozsudku považoval porušenie základných práv na spravodlivé súdne konanie, pretože žalovanému postupom rozhodcu bola odňatá možnosť konať pred rozhodcovským súdom. Takéto odňatie videl v tom, že z napadnutého rozhodcovského rozsudku nie je možno zistiť, akými úvahami sa rozhodca spravoval, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie, ako sa vysporiadal s obranou žalovaného a prečo vôbec rozhodol tak, ako rozhodol. Žalobou napadnutý rozhodcovský rozsudok preto z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. a/, g/ zákona č. 244/2002 Z. z. (ďalej len zákon o rozhodcovskom konaní, príp. zákon) zrušil. Výrok, ktorým vyslovil, že v konaní bude pokračovať súd, založil na § 43 ods. 1 zákona a výrok o náhrade trov konania na aplikácii § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline (odvolací súd) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. mája 2011 sp. zn. 8Co 24/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok č. k. RK 20/2008 vydaný 7. novembra 2008 rozhodcom JUDr. M. H., a vo výroku, ktorým vyslovil, že o návrhu v rozsahu uvedenom v žalobe podanej v rozhodcovskom konaní rozhodne súd. Vo výroku o trovách konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanému M. C. náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. Žalovanému M. C. nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou odvolateľky o nedostatku jej pasívnej legitímácie, účasti v predmetnom konaní (tvrdila, že pasívnu legitímáciu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 a nasl. zákona o rozhodcovskom konaní má vždy subjekt, ktorý predmetný rozhodcovský rozsudok vydal, t.j. rozhodca). Zdôraznil, že účastníkmi rozhodcovského konania sú zmluvné strany, a to tá, ktorá podala návrh na začatie rozhodcovského konania: A., so sídlom v Ž., IČO: X, a tá, proti ktorej žaloba smeruje: M. C. (§ 16 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní); že súd pokračuje v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní) s tými účastníkmi, ktorí boli (takto) ako účastníci označení, okruh účastníkov konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku je teda totožný s okruhom účastníkov rozhodcovského konania. Rozhodca vykonáva kompetencie v zmysle ustanovenia § 6 zákona o rozhodcovskom konaní, nemôže byť preto v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku vecne pasívne legitimovaný, nemôže byť účastníkom takéhoto súdneho konania. Rozhodcovské konanie je relatívne samostatný druh civilného procesu a jednou z foriem alternatívneho riešenia občiansko-právnych alebo obchodno-právnych sporov; rozhodca nie je správnym orgánom a nie je namieste tu ani analogicky aplikovať postup v prípade rozhodovania v správnom súdnictve (§ 250 ods. 4 O.s.p.). Odvolací súd ďalej upozornil, že nie všetky majetkové spory

môžu byť prejednávané v rozhodcovskom konaní; daný majetkový spor účastníkov v zhode so súdom prvého stupňa posúdil ako majetkový spor bývalého zamestnávateľa proti bývalému zamestnancovi, spor z pracovnoprávneho vzťahu. So zreteľom na túto povahu sporu – opätovne v zhode so súdom prvého stupňa – mal za to, že ide o spor vylúčený z právomocí rozhodcovského súdu; takýto spor prislúcha prejednať a rozhodnúť v občianskom súdnom konaní súdom (§ 14 Zákonníka práce). Ak napriek vylúčeniu veci z právomoci rozhodcovského súdu o takejto veci bolo rozhodnuté, ide o skutočnosť, ktorá je dôvodom pre zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a/ zákona. Odvolací súd preto ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch o zrušení predmetného rozhodcovského rozsudku a o rozhodovaní súdu o návrhu v rozsahu uvedenom v žalobe podanej v rozhodcovskom konaní bez toho, aby sa ešte zaoberal tým, či boli porušené základné práva žalovaného v rozhodcovskom konaní na spravodlivé konanie a tak mu odňatá možnosť konať pred rozhodcovským súdom. Zmenu rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania odôvodnil aplikáciou § 150 O.s.p., keď prihliadol na okolnosti prípadu, a to že žalobkyňa nijako nespôsobila vady v rozhodcovskom konaní. So zreteľom na ten istý dôvod rozhodol aj o trovách odvolacieho konania (224 ods. 1, § 150 O.s.p.). Zároveň samostatným výrokom vyslovil, že proti rozsudku (jeho potvrdzujúcemu výroku) pripúšťa dovolanie (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Z odôvodnenia rozhodnutia treba vyvodiť, že za otázku zásadného právneho významu považoval otázku, či okruh účastníkov rozhodcovského konania je totožný s okruhom účastníkov konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku, resp. či sem patrí aj rozhodca, teda **či rozhodca z rozhodcovského konania má postavenie účastníka konania v konaní o zrušení ním vydaného rozhodcovského rozsudku**. Ako ďalšiu otázku zásadného právneho významu predložil otázku, **či v rozhodcovskom konaní možno prejednávať spory majúce majetkovú povahu, avšak vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov**.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (proti potvrdzujúcemu výroku tohto rozsudku) a dovolanie podal aj žalovaný (len čo do výroku o trovách konania).

Žalobkyňa žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasila s právnym názorom odvolacieho súdu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v oboch otázkach zásadného právneho významu, u ktorých odvolací súd pripustil dovolanie. Namietala predovšetkým svoju pasívnu legitimáciu, účasť v predmetnom konaní, tvrdiac, že pasívnu legitimáciu v konaní o zrušenie rozhodcovského

rozsudku má vždy subjekt, ktorý predmetný rozhodcovský rozsudok vydal – rozhodca. Argumentovala najmä tým, že ona sa nijako nepodieľala na vydaní rozhodcovského rozsudku, preto sa nemôže vedieť relevantným spôsobom vyjadriť k samotnému rozhodcovskému rozsudku, ktorý by napokon mohla tiež napadnúť žalobou o jeho zrušenie. Bola názoru, že jej nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy takéhoto súdneho konania a že v prípade pochybenia rozhodcu by mal on znášať trovy konania. Mala za danú analógiu s rozhodovaním v správnom súdnictve a z § 43 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, t.j. prípadu platnosti rozhodcovskej doložky a vrátenia veci na rozhodcovské konanie, z ktorého je vylúčený pôvodný rozhodca, vyvodzovala, že ak by nebol rozhodca účastníkom konania, nie je dôvod na jeho vylúčenie z ďalšieho prejednávania veci. Svoje postavenie videla len ako postavenie vedľajšieho účastníka konania na strane pasívnej legitímácie, ako subjektu s právnym záujmom na výsledku sporu. Ani v druhej otázke zásadného právneho významu nesúhlasila s právnym názorom odvolacieho súdu. Tvrdila, že je možné prejednávať v rozhodcovskom konaní aj majetkové spory vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov, nakoľko Zákonník práce nadobudol účinnosť ešte pred účinnosťou zákona o rozhodcovskom konaní. Podľa dovolateľky ustanovenie § 14 Zákonníka práce len všeobecne definuje to, že spory vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov sa neprejednávajú napr. pred orgánmi odborov, ale pred súdmi, čo sa po vstupe do platnosti zákona o rozhodcovskom konaní rozšírilo aj na rozhodcovské súdy. Osobitne rozviedla argumentáciu, prečo spor riešený v rozhodcovskom konaní považuje za nevyplývajúci z pracovnoprávnych vzťahov.

Žalovaný navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania a tiež rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. Bol názoru, že odvolací súd mal potvrdiť i výrok o trovách konania, a to s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého má úspešný účastník právo na náhradu trov. Nesúhlasil s odôvodnením zmeny výroku o trovách konania – aplikáciou § 150 O.s.p. Upozornil, že mu neboli priznané ani všetky trovy, ktoré mu vznikli v konaní pred súdom prvého stupňa. Vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne žiadal jej dovolanie zamietnuť.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorí sú zastúpení advokátmi

(§ 241 ods. 1 O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné a dovolanie žalovaného nie je prípustné.

Žalobkyňa podala dovolanie proti rozsudku, ktorým odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.), tým je daná prípustnosť jej dovolania.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Existencia procesných väd tejto povahy v dovolacom konaní nevyšla najavo.

V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, prípadne ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie takejto právnej otázky.

Pokiaľ odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p., je dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v *tej konkrétne vymedzenej otázke*, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Vzhľadom na to sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať žiadnymi skutkovými otázkami (na ich riešenie nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami – porovnaj § 243a ods. 2 druhú vetu O.s.p.), ale ani tými právnymi otázkami, so zreteľom na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v oboch dovolacích otázkach spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V tejto veci nižšie súdy ustálili, že v majetkovom spore účastníkov konania, o ktorom v rozhodcovskom konaní rozhodol 7. novembra 2008 rozhodca JUDr. M. H. rozhodcovským rozsudkom č. k. RK 20/2008, ide o nárok z pracovnoprávneho vzťahu účastníkov konania: o náhradu škody, príp. vydanie bezdôvodného obohatenia. Nadväzne dospeli k záveru o chýbajúcej právomoci rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie tohto majetkového sporu účastníkov, vychádzajúc z právneho názoru, že spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovno-právnych vzťahov patrí prejednávať a rozhodovať všeobecným súdom, že z rozhodovania v rozhodcovskom konaní sú takéto spory vylúčené; uvedený názor považuje aj dovolací súd za správny.

Právomoc sa vo všeobecnosti chápe ako oprávnenie určitého orgánu riešiť a rozhodovať veci, ktoré sú mu zverené (spadajú) do jeho činnosti.

Ústava Slovenskej republiky vymedzuje všeobecnú právomoc civilného súdu v čl. 142 ods.1, kde uvádza, že súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Občiansky súdny poriadok – zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov uvádza v § 7 ods. 1, že do právomoci súdov v občianskom súdnom konaní patrí prejednávanie a rozhodovanie sporov a iných právnych vecí, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednáujú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Všeobecná právomoc civilného súdu sa týka okruhu hmotnoprávných vzťahov, ktoré komplexne označujeme ako patriace pod súkromné právo (vychádzajúc z dualistického

delenia práva na verejné právo a súkromné právo), ktoré upravuje široký okruh osobných a majetkových práv súkromnoprávnej povahy a chápe sa ako množstvo právnych vzťahov a inštitútov, ktoré sú kodifikované nielen v občianskom hmotnom práve, ale napr. aj v obchodnom práve, v pracovnom práve /individuálnom/. Ustanovenie § 7 ods. 1 O.s.p. nehovorí však o všeobecnej vecnej pôsobnosti v rámci systému súkromného práva (en bloc), ale čiastkovo (partikulárne) podľa úzkej vecnej pôsobnosti jednotlivých odvetví vymedzuje tieto vzťahy (rozdeľuje ich do citovaných kategórií: občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov). Spomenuté procesné delenie je treba mať na pamäti aj pri posudzovaní otázky právomoci v rozhodcovskom konaní podľa zákona č. 244/2002 Z.z., ktorý v § 51 ods. 3 uvádza, že ak tento zákon neustanovuje inak, na rozhodcovské konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia všeobecného predpisu o konaní pred súdmi.

Zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní upravuje

a/ rozhodovanie majetkových sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike,

b/ uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike (§ 1 ods. 1 zákona).

V rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmierom (§ 1 ods. 2 zákona).

V rozhodcovskom konaní nemožno rozhodovať spory

a/ o vzniku, zmene alebo o zániku vlastníckeho práva a iných vecných práv k nehnuteľnostiam,

b/ o osobnom stave,

c/súvisiace s núteným výkonom rozhodnutí,

d/ ktoré vzniknú v priebehu konkurzného a vyrovnacieho konania (§ 1 ods. 3 zákona).

Zákon č. 244/2002 Z.z. nahradil zákon č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení zákona č. 448/2001 Z.z. V § 1 spomenutého predošlého rozhodcovského zákona sa uvádza, že rozhodcovské konanie podľa tohto zákona slúži na uľahčenie rozvoja a priebehu

obchodných vzťahov. Toto konanie má jeho účastníkom umožniť rýchle a odborným požiadavkám zodpovedajúce vybavovanie majetkových sporov.

Podnikatelia a iní účastníci obchodných vzťahov sa môžu dohodnúť v rozhodcovskej zmluve alebo v doložke k zmluve, ktorou si upravujú vzájomné obchodné vzťahy (ďalej len "rozhodcovská zmluva"), že o majetkových sporoch, ktoré medzi nimi sú alebo ktoré medzi nimi vzniknú a ktorých prerokovanie a rozhodovanie patrí do právomoci súdu, rozhodnú jeden alebo viacerí rozhodcovia z osôb zapísaných v zozname rozhodcov stáleho rozhodcovského súdu alebo osoba nezapísaná v zozname (§ 8). Rozhodca môže byť dohodnutý pre jednotlivý prípad obchodnoprávneho vzťahu medzi nimi (rozhodca ad hoc) alebo pre vymedzený okruh obchodnoprávnych vzťahov medzi nimi (§ 2 ods. 1 cit. zákona).

Rozhodcovskú zmluvu možno uzavrieť len na rozhodovanie takých sporov, ktoré účastníci môžu skončiť súdnym zmierom (§ 2 ods. 2 cit. zákona).

V rozhodcovskom konaní nemožno rozhodovať spory o vzniku, zmene a zániku práv k nehnuteľnostiam, štatusové spory, spory, ktoré súvisia s núteným výkonom rozhodnutí, a spory, ktoré vzniknú v priebehu konkurzného alebo vyrovnacieho konania (§ 2 ods. 3 cit. zákona).

Je signifikantným porovnanie v oboch úpravách, pokiaľ ide o vymedzenie možnosti rozhodcovského konania v prípade sporov, ktoré účastníci konania môžu pred súdom skončiť súdnym zmierom (§ 1 ods. 2 terajšieho zákona; § 2 ods. 2 predchádzajúceho zákona), a o vymedzenie sporov, ktoré sú z rozhodovania vylúčené (§ 1 ods. 3 terajšieho zákona; § 2 ods. 3 predchádzajúceho zákona); ide o rovnaké či temer rovnaké východiska (riešenie). Podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní sa však už rozhodcovské konanie neobmedzuje iba na majetkové spory z obchodnoprávnych vzťahov, ako tomu bolo pri úprave v zákone č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní (porovnaj § 1, § 2 ods. 1 cit. zákona), ale môže sa už uplatniť aj na majetkové spory z občianskoprávnych vzťahov (porovnaj § 1 ods. 1 zákona).

Rozhodcovské konanie ako alternatíva rozhodovania sporov oproti rozhodovaniu všeobecných (štátnych) súdov s nepochybne rastúcim významom tak zreteľne prekračuje svoje pôvodné poslanie nástroja pre obchodníkov na riešenie ich vzájomných sporov. To, že

podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní sa rozhodcovské konanie neobmedzuje iba na majetkové spory z obchodnoprávných vzťahov, ako tomu bolo pri úprave v zákone č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní (§ 1, § 2 ods. 1 cit. zákona), ale môže sa už uplatniť aj na majetkové spory z občianskoprávných vzťahov (§ 1 ods. 1 zákona), neznamená ale, že sa môže uplatniť /dopadá/ aj na majetkové spory z pracovných vzťahov; pre takéto rozšírenie (extenzívny výklad) nie je žiadny relevantný dôvod. Z procesnej normy jasne vyplýva, že pri právomoci na riešenie majetkových sporov sa zvolil postup uvedenia iba dvoch parciálnych odvetví, keď z rozsahu právomoci občianskoprávneho súdu (§ 7 ods. 1 O.s.p.) zákonodarca pripustil rozhodovať v konaní pred rozhodcovským orgánom majetkové spory z obchodnoprávných a z občianskoprávných vzťahov.

Právny poriadok Slovenskej republiky ani za platnosti zákona č. 218/1996 Z.z. a ani teraz možnosť prejednávateľ a rozhodovať spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov iným orgánom než súdom neposkytuje.

Podľa základnej zásady uvedenej v článku 9 zákona č. 311/2001 Z.z. (Zákonník práce) zamestnanci a zamestnávatelia, ktorí sú poškodení porušením povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov, *môžu svoje práva uplatniť na súde*. Zamestnávatelia nesmú znevýhodňovať a poškodzovať zamestnancov preto, že zamestnanci uplatňujú svoje práva vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov. Zákonník práce v § 14 o riešení sporov stanovuje, že *spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy*. Touto úpravou kontinuálne nadväzuje na predošlý právny stav, kedy Zákonník práce – zákon č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov v § 207 stanovil, že *spory medzi zamestnávateľom a zamestnancom o nároky z pracovného pomeru prejednávajú a rozhodujú súdy*.

Prípustnosť predmetu rozhodcovského konania sa posudzuje vždy podľa zákona o rozhodcovskom konaní (porovnaj § 5 ods. 1 posledná veta zákona) a rozhodcovský súd, ktorým sa rozumie jediný rozhodca alebo viacerí rozhodcovia (§ 7 ods. 1 zákona), si musí vyriešiť, či sú kumulatívne splnené podmienky stanovené v § 1 ods. 1, 2, 3 zákona. Pokiaľ rozhodne majetkový spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom z pracovnoprávneho vzťahu, ide o dôvod na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 písm. a/ zákona (hoci odkaz v zátvorke u tohto dôvodu, kde sa uvádza len § 1 ods. 3 zákona, nezodpovedá určujúcemu slovnému vymedzeniu daného dôvodu, ktorý je širší:

„rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania“).

Toľko k otázke, či z rozhodovania v rozhodcovskom konaní sú vylúčené majetkové spory medzi zamestnávateľom a zamestnancom vzniknuté z pracovnoprávnych vzťahov.

Správne si nižšie súdy vyriešili aj otázku, či rozhodca z rozhodcovského konania má postavenie účastníka konania v konaní o zrušení ním vydaného rozhodcovského rozsudku.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa aj odvolací súd správne vychádzali z toho, že účastníkmi rozhodcovského konania sú zmluvné strany, a to tá, ktorá podala návrh na začatie rozhodcovského konania (žalobu): A., IČO: X, a tá, proti ktorej žaloba smeruje: M. C. (§ 16 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní). Ide tu o vymedzenie korešpondujúce s prvou definíciou účastníkov konania, ako je uvedená v § 90 O.s.p., t.j. že účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný). Nižšie súdy správne tiež ustálili, že súd pokračuje v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku s tými účastníkmi, ktorí boli (takto) ako účastníci označení, že okruh účastníkov konania o zrušení rozhodcovského rozsudku je tak totožný s okruhom účastníkov rozhodcovského konania a že rozhodca nemôže byť účastníkom takéhoto súdneho konania.

Podľa § 40 ods. 2 zákona ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný; súd, ktorý rozhoduje o tejto žalobe, môže na návrh účastníka konania odložiť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. Žaloba o zrušení rozhodcovského rozsudku vo svojej podstate plní funkciu mimoriadneho opravného prostriedku proti právoplatnému rozhodcovskému rozsudku (porovnaj k tomu aj dôvodové správy k zákonom č. 218/1996 Z.z. a č. 448/2001 Z.z.). Rozhodcovský súd, resp. rozhodca nie je orgánom verejnej moci a spolu s účastníkmi rozhodcovského konania patrí medzi subjekty tohto druhu civilného konania. Pozícia (postavenie) rozhodcu je v napĺňaní úlohy rozhodujúceho orgánu miesto všeobecného súdu, tým sa vymedzuje aj jeho vzťah k účastníkom rozhodcovského konania (zmluvným stranám). Účastníkmi konania o zrušení rozhodcovského rozsudku nemôžu byť osoby odlišné od účastníkov rozhodcovského konania, v ktorom došlo k vydaniu tohto rozhodcovského rozhodnutia, prípadne od ich právnych nástupcov (takto je vymedzená ich procesná legitímácia na predmetné súdne konanie). Obdobne ako súd nie je účastníkom

v konaní o riadnom alebo o mimoriadnom opravnom prostriedku smerujúcom v civilnom konaní proti jeho rozhodnutiu, ani rozhodca nemôže mať postavenie účastníka konania o žalobe na zrušenie ním vydaného rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd postačujúco vysvetlil, prečo nie je namieste uvažovať o analógii so správnym súdnictvom. Úprava, podľa ktorej v prípade zrušenia vydaného rozhodcovského rozhodnutia a vrátenia veci do štádia rozhodcovského konania sú z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčení rozhodcovia zúčastnení na zrušenom rozhodcovskom rozsudku (§ 43 ods. 2 zákona), nerieši otázku procesnej legitímácie v predmetnom súdnom konaní (totožnosti okruhu účastníkov konania o zrušení rozhodcovského rozsudku s okruhom účastníkov rozhodcovského konania). Spomenutá úprava vyjadruje snahu zabezpečiť správnosť postupu a rozhodnutia v obnovenom rozhodcovskom konaní, a to zjavne so zreteľom na povahu tohto konania ako zásadne jednoinštančného (porovnaj § 35, § 37 zákona).

S poukazom na doteraz uvedené ako aj na to, že ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/ zákona, *pokračuje v konaní vo veci* v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe (porovnaj § 43 ods. 1 zákona), javí sa byť opodstatneným, aby sa pri označovaní postavenia účastníkov v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku nemodifikovalo (nemenilo) procesné postavenie účastníkov, ktoré mali v právoplatne skončenom rozhodcovskom konaní. Ako sa už uviedlo, žaloba na zrušenie rozhodcovského rozsudku vo svojej podstate plní funkciu mimoriadneho opravného prostriedku proti právoplatnému rozhodcovskému rozsudku, nič však nemení na procesnom postavení účastníkov, ktoré mali v právoplatne skončenom konaní; je teda správne označovať účastníkov konania podľa ich procesného postavenia v pôvodnom konaní, avšak s uvedením, kto z nich podal žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku (porovnaj m.m. V/1968 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 49). Nižšie súdy vo svojich rozhodnutiach síce takto neoznačovali účastníkov, ich označenie vzájomného postavenia účastníkov však nemá dosah na obsahovú vecnú správnosť vyhlásených rozhodnutí, z ktorých je dostatočne zrejmá identifikácia účastníkov; ide tu tak len o formálny nedostatok.

Z podaného vyplýva, že v rámci, ktorý bol vymedzený nastolením dvoch otázok zásadného právneho významu, sa žalobkyni v dovolacom konaní nepodarilo spochybníť správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd z týchto dôvodov dospel k záveru, že v jej dovolaní je neopodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Nakoľko dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je daný a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd rozhodol vo forme rozsudku, dovolanie žalovaného smeruje však proti tej časti rozhodnutia, v ktorom rozhodol o trovách konania. O trovách konania rozhoduje súd vo forme uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), preto treba prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu o trovách konania posudzovať podľa zákonných ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy, pretože podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a **o trovách konania**, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. Dovolanie

žalovaného tak smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, kde je dovolanie vylúčené (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

Dovolací súd so zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadať vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v tomto ustanovení, ktoré pripúšťajú dovolanie proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných v ňom vymenovaných procesných väd (ide o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Vady konania vymenované v citovanom § 237 O.s.p. však nevyšli v dovolacom konaní najavo. Odvolací súd stručne vysvetlil dôvody vedúce ho k aplikácii § 150 O.s.p., na základe ktorých žalovanému nepriznal náhradu trov konania, jeho rozhodnutie je preskúmateľné; preskúmať správnosť tejto aplikácie práva však nie je prípustné – samotný nesúhlas dovolateľa s právnym posúdením odvolacím súdom pri rozhodnutí o trovách konania (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V merite veci bola žalobkyňa procesne neúspešnou a v dovolacom konaní tak žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku vyčíslil. Dovolací súd žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania za úkon právnej služby advokáta, ktorý poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu z 23. septembra 2011 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení do 30. júna 2013 (ďalej len „vyhláška“)]. K základnej sadzbe tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určenej podľa

§ 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 57 € patrí podľa § 16 ods. 3 vyhlášky náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné v sume 7,41 €. Spolu po zvýšení o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky) by náhrada trov dovolacieho konania pre žalovaného z titulu jeho právneho zastúpenia advokátom mala činiť 77,29 €; žalovaný však požadoval menej – sumu 74,61 €, ktorú mu preto dovolací sud priznal proti žalobkyni.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. decembra 2013

JUDr. Milan D e á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta